

1

HELDUIKER

Het eerste wat je van me moet weten, is dat ik de zoon van mijn vader ben. En toen ze hem kwamen halen, heb ik gedaan wat hij me had gevraagd. Ik heb niet gehuild. Niet toen de Gemeenschap de beelden van zijn arrestatie uitzond. En ook niet toen de Gouden hem veroordeelden. Niet toen de Grijsen hem ophingen. Mijn moeder heeft me daarvoor geslagen. Mijn broer Kieran werd, als de oudste van ons tweeën, geacht zich beter te kunnen beheersen dan ik. Iedereen dacht dat ik zou gaan huilen. Toch begon niet ik, maar Kieran te snotteren als een meisje toen Kleine Eo een hemanthus in de linker werklaars van mijn vader stopte en daarna naar haar eigen vader terugrende. Mijn zus Leanna stond naast me en prevelde een klaagzang. Ik keek alleen maar toe, en ik weet nog dat ik het een schande vond dat hij dansend stierf, maar zonder zijn dansschoenen.

Op Mars is de zwaartekracht gering, daarom moet je aan de voeten trekken om iemands nek te breken. Die taak laten ze aan de dierbaren over.

Ik ruik mijn eigen vieze lijflucht in mijn smoorpak. Het pak is gemaakt van een soort nanoplastic en het is echt zo heet als de naam aangeeft. Het isoleert mijn hele lichaam, van top tot teen.

Er dringt niets naar binnen, en er gaat niets naar buiten. Ook de hitte niet. Het ergste is nog dat je het zweet niet uit je ogen kunt veggen. Het prikt als de hel als het door je haarband druipt en naar beneden zakt. En dan de stank als je pist. En dat doe je bijna onafgebroken. Je moet namelijk sloten water drinken door de drinkbuis. Een katheter zou natuurlijk ook kunnen. Maar wij kiezen voor de stank.

Terwijl ik op de klauwBoor zit, hoor ik via de intercom de leden van mijn clan over van alles en nog wat roddelen. Ik ben helemaal alleen in deze diepe tunnel, op een machine die is gebouwd als een gigantische metalen hand die in de grond graaft en klauwt. Ik bestuur de vingers die de steen smelten vanuit de zitplaats boven op de boor, op de plek waar de elleboog zou moeten zitten. Mijn handen zijn gestoken in speciale handschoenen waarmee de tentakelachtige boren worden bestuurd, ongeveer negentig meter onder me. Als Helduiker word je geacht vingers te hebben die net zo snel kunnen flikkeren als vuurtongen. Die van mij flikkeren sneller.

Ondanks de stemmen in mijn oor ben ik alleen in de diepe tunnel. Ik besta alleen uit trillingen, het geluid van mijn ademhaling en een overweldigende, verstikkende hitte die aanvoelt alsof ik in een dikke deken van warme pis ben gehuld.

Ik voel een nieuwe golf zweet door de rode zweetband om mijn voorhoofd dringen, het druipt en brandt in mijn ogen tot die net zo rood worden als mijn rossige haar. In het begin had ik de neiging het zweet uit mijn ogen te wrijven, maar dan krabde ik alleen maar tevergeefs over de gezichtsplaat van mijn smoorpak. Af en toe doe ik dat nog wel eens. Zelfs na drie jaar is het gedruip en geprik van het zweet nog steeds niet te harden.

De tunnelwanden om me heen baden in een sulferachtig geel licht. Het schijnsel van de lampen wordt zwakker als ik naar boven kijk in de smalle verticale schacht die ik vandaag heb gegraven. Daarboven glanst het kostbare helium-3 als vloeibaar zilver, maar ik kijk naar de schaduwen of ik putadders zie die door het duister kronkelen, aangetrokken door de warmte van mijn boor. Ze vreten zich dwars door het pantser van je pak en gaan

op zoek naar de warmste plek die ze kunnen vinden, meestal je buik, om hun eieren te leggen. Ik ben al een keer gebeten. Ik droom nog steeds over dat monster, zwart als een dikke oliesliert. Ze kunnen zo dik als een dijbeen worden en zo lang als drie mannen, maar we zijn het bangst voor de jongen. Die weten nog niet hoe ze hun gif moeten doseren. Hun voorouders zijn net als de mijne van Aarde naar Mars gekomen, en in de diepe tunnels hebben ze een verandering ondergaan.

Het is spookachtig in de diepe schachten. Eenzaam. Afgezien van het gebrul van de boor hoor ik de stemmen van mijn vrienden, die stuk voor stuk ouder zijn dan ik. Maar ik kan hen niet zien, want ze zitten een halve kilometer boven me in het duister. Ze boren bij de ingang van de tunnel die ik heb gegraven en dalen met haken en touwen af langs de wanden om bij de dunnere helium-3-aders te kunnen komen. Ze werken met boren van een meter lang, die het gruis opzuigen. Het werk dat zij doen vereist eveneens een krankzinnige vaardigheid van handen en voeten, maar ik ben de beste van dit team. Ik ben de Helduiker. Daar moet je voor in de wieg gelegd zijn – en voor zover iemand zich dat kan herinneren, ben ik de jongste Helduiker ooit.

Ik werk inmiddels al drie jaar in de mijnen. Je begint op je dertiende. *Oud genoeg om te neuken, oud genoeg om te beuken*, volgens oom Narol. Al ben ik pas zes maanden geleden getrouwd, dus ik weet niet waar dat op sloeg.

Ik moet aan Eo denken terwijl ik op mijn beeldschermje kijk en met de vingers van de klauwBoor een nieuwe ader aansla. Eo. Af en toe denk ik nog wel eens aan hoe we haar als kind noemden.

Kleine Eo, een tenger meisje met een enorme bos rood haar. Rood als het gesteente om me heen, niet echt rood, maar de kleur van roest. Rood als ons huis, rood als Mars. Eo is ook zestien. Ze is net als ik afkomstig uit een clan van Rode aardedelvers, een clan van zang en dans en aarde, maar ze zou net zo goed uit lucht kunnen bestaan, uit de ether die de sterren tot een patroon weeft. Niet dat ik ooit de sterren heb gezien. Geen enkele Rode uit de mijnkolonies krijgt ooit de sterren te zien.

Kleine Eo. Ze wilden haar uithuwelijken toen ze veertien werd, zoals gebruikelijk is voor de meisjes van de clans. Maar ze wilde met alle geweld wachten tot ik zestien werd, de huwTijd voor mannen, voordat ze het koordje om haar vinger deed. Ze zei dat ze al wist dat we zouden gaan trouwen toen we nog kinderen waren. Ik wist dat niet.

‘Stop. Stop. Stop!’ roept oom Narol door de com. ‘Darrow, stoppen, jongen!’

Mijn handen verstijven. Net als de anderen bevindt hij zich hoog boven me en hij kijkt via zijn hoofdunit naar mijn vorderingen.

‘Is er brand?’ vraag ik kregel. Ik onderbreek mijn werk niet graag.

‘Of er brand is, vraagt het Helduikertje.’ De oude Barlow grinnikt.

‘Een gaszak, jongeman,’ snauwt Narol. Hij is hoofdContact in een ploeg van meer dan tweehonderd man. ‘Stop. Ik haal er een scanPloeg bij om de boel te onderzoeken voordat je ons allemaal de lucht in laat vliegen.’

‘Die gaszak? Dat is maar een kleintje,’ zeg ik. ‘Meer een gaspuistje. Dat fiks ik wel.’

‘Pas een jaar aan de boor en hij denkt nu al dat hij alles weet. Klein opdongertje,’ is het commentaar van de oude Barlow. ‘Denk maar eens aan de woorden van onze Gouden leider. Geduld en gehoorzaamheid, snotneus. Geduld is een schone zaak en gehoorzaamheid is een grote deugd. Luister naar de volwassenen.’

Ik rol met mijn ogen vanwege dit gelul. Als de ouderen zouden kunnen wat ik kan, zou het misschien zin hebben om naar ze te luisteren. Maar ze zijn traag, zowel lichamelijk als in hun denken. Af en toe krijg ik de indruk dat ze zouden willen dat ik dat ook was. Dat geldt zeer zeker voor mijn oom.

‘Ik zit bij een scheur,’ zeg ik. ‘Als jullie denken dat daar een gaszak zit, kan ik wel even naar beneden gaan en een handscan maken. Geen enkel probleem.’

Zij hebben het altijd over voorzichtigheid. Alsof voorzichtig-

heid hun ooit iets heeft opgeleverd. We hebben al in geen tijden een Laurier gewonnen.

‘Wil je dat Eo weduwe wordt?’ Barlow lacht, zijn stem kraakt door het statische gruis. ‘Van mij mag je. Het is een lekker dingetje. Boor gerust in de gaszak en laat haar maar aan mij over. Ik ben dan wel oud en dik, maar mijn boor kan nog wel overweg met een gaatje.’

Er klinkt luid gelach van de tweehonderd boorders boven me. Mijn knokkels worden wit als ik de hendels vastpak.

‘Darrow, luister naar oom Narol. Het is beter dat je even wacht tot we het hebben gecontroleerd,’ zegt Kieran. Mijn broer is drie jaar ouder dan ik, en daarom denkt hij dat hij ook verstandiger is en meer weet. Het enige waar hij aan denkt is voorzichtig zijn. ‘Tijd zat.’

‘Tijd zat? Dat gaat uren duren,’ zeg ik pissig. Nu heb ik iedereen tegen me. Ze zien het allemaal verkeerd, ze zijn te traag, en ze snappen niet dat we de Laurier bijna binnen hebben, als we maar een beetje durven. En daarbij twijfelen ze ook nog eens aan mij. ‘Je bent een schijterd, Narol.’

Stilte aan de andere kant van de lijn.

Het is niet erg verstandig om iemand een schijterd te noemen als je wilt dat hij je helpt. Dit had ik niet moeten zeggen.

‘Maak die scan zelf maar,’ zegt Loran, Narols zoon en mijn neef. ‘Als je het niet doet gaat Gamma voor goud en winnen zij de Laurier, voor de, eh, honderdste keer.’

De Laurier. Vierentwintig clans in de ondergrondse mijnwerkerskolonie van Lykos, en één Laurier per kwartaal. De Laurier betekent meer voedsel dan je op kunt. Meer branders om te roken. Van Aarde geïmporteerde dekens. Amberkleurige sterkedrank met het keurmerk van de Gemeenschap. De Laurier betekent winnen. De Gammaclan heeft de Laurier al ik weet niet hoelang. Dus wij, de mindere clans, moeten altijd genoeg nemen met de Quota, net genoeg om van te leven. Eo zegt dat de Laurier de worst is die de Gemeenschap ons voorhoudt; altijd net te ver weg om te kunnen pakken. Net genoeg om ons duidelijk te maken dat we tekortschieten en dat daar weinig aan valt te veran-

deren. We zijn zogenaamd pioniers, maar Eo vindt slaven een betere benaming. Ik denk dat we niet genoeg ons best hebben gedaan. Door te luisteren naar oude mannen, hebben we nooit risico's genomen.

'Loran, houd je kop over de Laurier. Als we de gaszak raken krijgen we van zijn lang zal ze leven geen Laurier meer, jongeman,' gromt oom Narol.

Hij praat met een dikke tong. Ik kan de dranklucht bijna door de com heen ruiken. Hij wil er een sensorteam bijhalen om zich in te dekken. Of hij is bang. Hij heeft zoveel gedronken omdat hij in zijn broek pist van angst. Angst waarvoor? Voor onze grote bazen, de Gouden? Hun vazallen, de Griizen? Wie zal het weten? Ik denk maar een paar mensen. Wie kan het wat schelen? Nog minder mensen. Eigenlijk was er maar één man die zich om mijn oom bekommerde, en die stierf toen mijn oom aan zijn voeten trok.

Mijn oom is een zwakkeling. Hij is een angsthaas en een zware drinker. Hij kan niet in mijn vaders schaduw staan. Hij knippert voortdurend met zijn ogen alsof hij zo min mogelijk van de wereld om hem heen wil zien. Ik vertrouw hem niet in de mijnen, of waar dan ook, eerlijk gezegd. Maar mijn moeder wil dat ik naar hem luister, ze zegt dat ik respect moet hebben voor ouderen. Ook al ben ik getrouwd, en ook al ben ik de Helduiker van mijn clan, mijn 'blaren zijn nog geen eelt', zoals zij het uitdrukt. Ik zal gehoorzamen, ook al word ik daar net zo gek van als van het zweet dat over mijn gezicht druipt.

'Goed,' mompel ik.

Ik pak de boorhendel en wacht terwijl mijn oom hulp inroept vanuit zijn veilige ruimte boven de diepe tunnel. Dit gaat uren duren. Ik maak een berekening. Ik heb nog acht uur tot het fluitsignaal. Om Gamma te verslaan moet ik 156,5 kilo per uur verwerken. Op zijn gunstigst doet de scanPloeg er tweeënhalve uur over om hier te komen en de klus te klaren. Dan moet ik daarna 227,6 kilo per uur uitgraven. Onhaalbaar. Maar als ik doorga zonder de scanPloeg, dan hebben we gewonnen.

Ik vraag me af of oom Narol en Barlow weten hoe dicht we

in de buurt van de Laurier zijn. Waarschijnlijk denken ze dat niets het risico waard is. Waarschijnlijk denken ze dat onze kansen door goddelijke interventie worden gedwarsboomd. Gamma heeft de Laurier. Zo is het nu eenmaal en zo zal het altijd blijven. Wij van Lambda moeten ons voedsel en onze schamele bezittingen bij elkaar schrapen. Geen vooruitgang. Geen terugval. Niet is het waard om verandering in de hiërarchie te brengen. Daar kwam mijn vader achter toen hij aan een touw hing.

Niets is het waard om de dood te riskeren. Op mijn borst voel ik de trouwband van haar en zijde die aan een koord om mijn nek hangt, en ik denk aan Eo's magere lijfje.

Komende maand zullen haar ribben nog duidelijker zichtbaar worden. Ze zal achter mijn rug bij Gammafamilies langsgaan en om iets te eten vragen. Ik zal doen alsof ik het niet in de gaten heb. Maar we zullen nog steeds honger hebben. Ik eet te veel omdat ik zestien ben en nog steeds in de groei ben. Eo liegt als ze zegt dat ze nooit een grote eter is geweest. Sommige vrouwen verkopen zichzelf voor eten en luxe goederen aan de Tinpotten (officieel heten ze Grijzen), de garnizoenstroepen van de Gemeenschap in onze kleine mijnwerkerskolonie. Zij zou nooit haar lichaam verkopen om aan eten voor mij te komen. Toch? Maar als ik erover nadenk, ik zou alles doen om aan eten voor haar te komen...

Ik kijk over de rand van mijn boor naar beneden. Het is een hele afstand tot de bodem van het gat dat ik heb gegraven. Alleen maar gesmolten gesteente en sissende boren. Maar voor ik het goed en wel besef, heb ik de gordels losgemaakt en spring ik met mijn scanner in de hand honderd meter omlaag. Om mijn val te vertragen zet ik me af tegen de verticale mijnschacht en de lange, trillende mantel van de boor. Ik zorg ervoor uit de buurt van een addernest te blijven wanneer ik mijn arm uitsteek om me vast te grijpen aan een uitsteeksel vlak boven de boorvingers. De tien boren zijn roodgloeiend. De lucht trilt en ik voel de hitte op mijn gezicht, die brandt in mijn ogen, en mijn buik en ballen doen pijn. Die boren smelten je botten als je niet oppast. Maar ik pas niet op, ik ben gewoon heel behendig.

Ik ga hand over hand naar beneden, met mijn voeten vooruit

tussen de boorvingers, om de scanner zo dicht mogelijk bij de gaszak te kunnen houden. De hitte is ondraaglijk. Dit was geen goed idee. Door de com wordt tegen me geschreeuwd. Ik strijk rakelings langs een van de boren, en dan ben ik eindelijk dicht genoeg bij de gaszak. De scanner licht op in mijn hand en geeft een uitslag. Mijn pak borrelt en ik ruik iets zoets en scherps, de geur van verbrande siroop. Voor een Helduiker is dat de geur van de dood.

2

DE TOWNSHIP

Mijn pak is niet bestand tegen de hitte hierbeneden. De buitenste laag is bijna gesmolten. De tweede laag zal er ook snel aangaan. Dan licht de scanner zilverachtig op en krijg ik de gegevens die ik nodig heb. Ik had het bijna niet in de gaten. Dui-zelig en geschrokken trek ik me terug uit de buurt van de boren. Hand over hand trek ik me op, om snel weg te komen uit die afgrijselijke hitte. Dan blijf ik steken. Mijn voet zit klem achter een van de leidingen onder een boorvinger. Van pure paniek krijg ik geen adem meer. Ik ben doodsbang. De zool van mijn laars smelt. De eerste laag verdwijnt. De tweede borrelt. Daarna komt mijn huid aan de beurt.

Ik haal diep adem en onderdruk een schreeuw. Dan denk ik aan het mes. Ik trek mijn scharnierende sikkelmMes uit de holster op mijn rug. Het heeft een gebogen lemmet, zo lang als mijn been, gemaakt voor het amputeren en dichtschrœien van de ledematen die in de machine vast zijn komen te zitten. Zoals nu. De meeste mensen raken in paniek wanneer ze vast komen te zitten, daarom is het sikkelmMes een gemeen halvemaanvormig wapen dat ook geschikt is voor onzekere handen. Maar zelfs nu ik doodsbang ben, zijn mijn handen niet onzeker. Ik maak met het sikkelmMes drie sneden in het nanoplastic, zonder mijn huid te

beschadigen. Bij de derde haal trek ik mijn been los. Als ik dat doe, schampen mijn knokkels de zijkant van de boor. Een felle pijn schiet door mijn hand en ik ruik verbrand vlees. Snel ga ik naar boven, weg van de helse hitte, en klim op mijn stoel. Ik lach onophoudelijk terwijl ik eigenlijk moet huilen.

Mijn oom had gelijk. Het was stom van me. Maar dat krijgt hij natuurlijk nooit van me te horen.

‘Idioot,’ is het vriendelijkste wat hij kan uitbrengen.

‘Te gek! Helemaal te gek!’ juicht Loran.

‘Minimale hoeveelheid gas,’ zeg ik. ‘Ik boor verder, oom.’

De opHalers nemen mijn opbrengst mee wanneer het fluitsignaal klinkt. Ik wurm mezelf uit de boor en laat die in de tunnel achter voor de nachtploeg. Vermoeid grijp ik de draad die door de kilometerlange schacht naar beneden wordt geworpen om me naar boven te helpen. Ondanks de pijnlijke brandwond klem ik me vast aan het touw tot ik uit de schacht ben. Kieran en Loran lopen met me mee naar de anderen, die bij de dichtstbijzijnde gravLift staan. Gele lampen bungelen als spinnen aan het plafond.

Mijn clan en de driehonderd mannen van Gamma staan al met hun tenen onder de metalen reling als we bij de rechthoekige gravLift komen. Ik blijf uit de buurt van mijn oom – hij is zo kwaad dat hij misschien wel op me zal spugen – en word tientallen keren op de rug geklopt vanwege mijn stunt. Alle jongeren van mijn leeftijd denken dat we de Laurier hebben gewonnen. Ze weten dat ik deze maand meer helium-3 heb gedolven dan Gamma. De oude sullen mompelen dat we stapelgek zijn. Ik verberg mijn hand en stop mijn tenen onder de rand.

De zwaartekracht verandert en we schieten naar boven. Een sukkel van Gamma met nog geen week rode aarde onder zijn vingernagels, is vergeten zijn tenen onder de reling te stoppen, en nu hangt hij maar een beetje in de lucht terwijl de lift zes kilometer de hoogte in schiet. Mijn oren ploppen.

‘Kijk nou, een zwevende Gammadrol,’ zegt Barlow lachend tegen de Lambda’s.

Misschien is het kinderachtig, maar het is altijd lachen als een

Gamma iets stoms doet. Vanwege de Laurier krijgen ze meer voedsel, meer branders, meer van alles en nog wat. Daardoor hebben we een hekel aan ze gekregen. Maar dat is denk ik ook de bedoeling. Ik vraag me af of ze nu ook een hekel aan ons zullen krijgen.

En dan vind ik het welletjes. Ik grijp het roestbruine nanoplastic van zijn smoorpak vast en trek het joch omlaag. Joch. Moet je mij horen. Hij is nog geen drie jaar jonger dan ik.

Als hij mijn bloedrode smoorpak ziet, verstijft hij, ontwijkt mijn blik en ziet dan als enige de brandwond op mijn hand. Ik geef hem een knipoog en dan schijnt hij volgens mij in zijn broek. Dan doen we allemaal wel eens. Ik weet nog dat ik zelf voor het eerst een Helduiker zag. Ik dacht dat hij een god was.

Inmiddels is hij dood.

Eenmaal aangekomen in het haltemagazijn, een soort spelonk van beton en metaal, doen we onze hoofdbescherming af en ademen gretig de frisse, koude lucht in van een omgeving zonder gloeiende boren. Door het zweet en de stank van al die lichamen verandert de ruimte al snel in een broeikas. In de verte flikkeren lichten die ons waarschuwen uit de buurt te blijven van de rails van de magnetische horizonTram, aan de andere kant van het magazijn.

We mengen ons niet tussen de Gamma's als we in een rij van roestbruine pakken naar de horizonTram lopen. De ene helft van de pakken met de L van Lambda en de andere helft met een donkerrood Gammateken op hun rug. Twee paarse hoofdContacts. Twee bloedrode Helduikers.

Een kader van Tinpotten houdt ons in de gaten als we over het gehavende beton lopen. Hun grijze duroWapenrusting is eenvoudig, fantasieloos en onverzorgd, net als hun haar. Een gewoon mes komt niet door hun wapenrusting heen, misschien een ionenMes ook niet, maar een pulsMes of scheerder zou erdoorheen gaan alsof het papier was. Die wapens hebben we trouwens alleen gezien op de holoCan, de HC. De Grijsen doen niet eens moeite om ons met hun macht te imponeren. Hun bonkers bungelen aan hun zij. Ze weten dat ze die toch niet zullen hoeven gebruiken.